

הגזול עצים פרק תשיעי בבא קמא

קז.

עין משפט
נר מצוה

קנב א מ"י מ"ה מ"ה
טוען ומטען ה"ל א
סגן עשין סה טו"ע ח"מ
ס"י פו ספ"ק א:

מוסף רש"י

עירוב פרשיות כתוב כאן ובי בתיב כי הוא זה אמל"ה הוא דבתיב. פי' בקוננו דפסקו זה דכי הוא זה מפרשה אחרת דבואם כסף מלוה את עמי הוה ליה למיכתב דהתם קאי דאי בזה פרשתא דפקדון בלא הודאה במקצת נמי מחייב וטעמא דעקרינן ליה מדוכתא דממסקין ומ"ש מלוה כדרכה דאין אדם מעיז פניו לכן כופר הכל פטור אבל בפקדון שלא עשה לו טובה מעיז ומעיז הלכך אפי' כופר הכל חייב וקשה דכ"ש סנהדרין (דף 3: ושם) משמע דאפילו למ"ד עירוב פרשיות כתוב כאן לא עקרינן ליה לגמרי מפקדון לענין שלשה ומומחין ומיהו יש לדמות דלענין מודה מקצת דאיכא טעמא עקרינן ליה מפקדון לגמרי אבל לענין שלשה ומומחין דליכא טעמא קאי אחריותא אבל קשה דכפרה השול"ל (ב"מ דף 15:) גבי הא דמוקי ממניחין דהתם כש"ש עסק שצוה ציניהם ומוקי רישא בתרתי וסיפא בתלת משמע דלא מחייב שצוה אלא א"כ יש חדא דקמודה והתם כר"י חייב דר' יוסף מדקאמר בתר הכי ולרמי בר חמא אלמא דלא מחייב רבי חייב דר' יוסף בלא הודאה מקצת אלמא לא עקר לגמרי כי הוא זה מפקדון ועוד דכמה משניות משמע דלא מתחייב בפקדון אלא צמודה מקצת כי הוה דשצוה (דף 3: ושם) ובהניחין (גיטין דף 9: ושם) גבי שני כיסין קשורים נאלצת לי דמחייבין מודה מקצת ופטרין כופר הכל אע"ג שלא עשה לו שום טובה וזכרין שני דכחצות (דף 9: ושם) ובשצוה דדיינים (שעו"ט דף 3: ושם) פטרין מנה לאצין בדי והאכלתיו פרס צמנו דאי בעי כופר הכל משום דצמנו מעיז ולפירוש הקונטרס אדרבה כופר הכל ה"ל לחיוב התם וכן צ"ל ד"מ (דף 7:) בשמעמא דהילך גבי סלעין דנרין ומפרש ר"ת דה"ק דכי כתיב כי הוא זה אמל"ה נמי הוא דכתיב דענין הודאה צדדי שצוה דכפירה והכי נמי צעין הודאה צדדי שצוה דנאנסו אבל כפירה לא צעין בזהיא דנאנסו ובאותו ענין דקאי כי הוא זה אמל"ה קאי נמי אפקדון וכי היכי דמלוה מחייב אשמי פרות לחוד חדא דהודאה וחדא דכפירה מחייב נמי אפקדון אשמי פרות חדא דהודאה וחדא דנאנסו ואלא רבי חייב דר' אבא ורמי בר חמא צעו שלש פרות חדא דהודאה וחדא דכפירה וחדא דנאנסו דכי הוא זה אפקדון דוקא כתיב ולא אמל"ה והא דבעיא כפירה והודאה צמא צמא מצינו ילפינן מפקדון אע"ג דלענין שלשה ומומחין לא ילפינן מלוה מפקדון במסכת סנהדרין (דף 3: ושם) למאן דלית ליה עירוב פרשיות לענין מודה מקצת מסתבר למילף טפי והוא הדין דבפקדון מחייב כפירה והודאה לחוד בלא נאנסו ואלא כופר הכל פטור לכ"ע בכל מקום אפילו במקום ליה פשטיה דקרא לאצורכי כי הוא זה צדדי נאנסו ולא נאנסו צדדי כי הוא זה אבל כופר הכל פטור לכ"ע בכל מקום אפילו במקום שיכול להעניז בגזירת הכתוב הוא כי הוא זה דוקא ולא כופר הכל והא דקאמר מ"ש מלוה מפרש ר"ת מאי טעמא דמלוה פירוש [מאן] טעמא דמודה מקצת חייב ולא מהימן צמנו דאי בעי כפר הכל והו"י כי הוא דסוף כל הנשבעין (שעו"ט דף 3: ושם) גבי נשבעין שלא בטענה דקאמר מאי שנה הני ופירוש מאי טעמא דהני ומה שכתוב בספרים גבי מלוה הוא דאיכא למימר הכי אבל בפקדון מעיז ומעיז לא גריס ליה רבינו תם ובספרים ישנים ליתא והא דקאמר ב"מ (דף 3: ושם) גבי המפקיד אלא חזירו בשטר אילו אמר נאנסו לאו שצוה צע"י דמשמע דנאנסו לחוד בלא הודאה כלל מחייב שצוה אור"ת דהיא שצוה דרצון שנתקנה קודם שצוה היסת כי הנהו דפרק הכותב (כתובות דף 15:) הפוגמת כתובתה ואיך דסבר רמי בר חמא שצוה דאוריתא ומסיק אלא מדברין והא דמתן בפרק השואל (ב"מ דף 15:) זה אומר שאולה זה אומר שכורה ישבע ופרץ בגמר ואמאי מה שטענו לא הודה לו והך פירכא ליתא אליבא דר' צמנו דמוקמה התם ממני אליבא דכ"ש עסק שצוה ציניהם וירשא וקראי וסיפא בתלת או רישא בתלת וסיפא צאצב ויש כאן מה שטענו הודה לו אלא לצד הוגא ורב יהודה פריך דליכא אלא הך דשאלה ושכירות ומשני ע"י גלגול דכדרכה מתה היא שצוה נמי מדברין דמלאויתא לא מחייב כיון דאין כאן הודאה ומיהו צין לפ"ה וצין לפ"י ר"ת קשה מהא דאמרין צ"י כל הנשבעין (שעו"ט דף 3: ושם) דאם שכרו בלא עדים מתוך שיכול לומר לא שכרתיך מעולם יכול לומר שכרתיך ומתני לך שכרך ופרץ אלא שצוה שומרים דחייב רחמנא היכי משכחת לה מתוך שיכול לומר להדי' יכול לומר נאנסו והשתא לפירוש ר"ת אה"י קאי אי אה"י דהודאה קאי אי אמר לא היו דברים מעולם א"כ היה כופר הכל ואין זה מגו דאל"כ ליפרוך אבל מודה מקצת דליפטר צמנו דאי בעי כופר הכל ואי אה"י דנאנסו קאי כי קאמר נמי להד"ס מחייב שצוה כיון דאיכא כפירה והודאה ולפי' הקונטרס נמי דליכא הודאה כי אמר אה"י דנאנסו נמי להד"ס צע"י שצוה דהא מחייב שצוה בפקדון אכופר הכל ואי הוה אמרינן דלצ"י יוחנן ולרמי בר חמא לא מחייב אפקדון אכפירה והודאה בלא נאנסו הוה ניחא דפרקי לה התם אבל לא יתכן כלל דע"כ על כפירה והודאה לחוד מחייב אפילו אפקדון דממוכה צמניות טובא בזהיא דסלע הלימתי ומנורה ועשר גפנים ואע"ג דמוקמינן ממניחין דהשואל כמה פרות אע"ג דלא מתני צמחני' הנהו לא מסתבר לאוקמי הכי וכן בהלואה דילפינן מפקדון גבי סלעים דנרין ובשצוה גבי סלע הלימתי ונראה כפירוש ר"ב"א דמפרש כי כתיב כי הוא זה אמל"ה הוא דכתיב והלכך בפקדון נמי לא מוקמינן ליה אלא בטענה דשייכא במלוה דהיינו בכפירה והודאה אבל טענה נאנסו לא והכי קאמר מאי שנה טענה דשייכא במלוה מטענה נאנסו ומסיק דכדכא וגבי מלוה הוא דאיכא למימר הכי כלומר בטענה השייכא במלוה כגון כפירה והודאה דאין מעיז פניו לכפור צמדי דידע דה חצריה אבל בפקדון כלומר טענה השייכא בפקדון כגון נאנסו דלא ידע ביה חצריה מעיז ומעיז ומחייב בלא הודאה דאם כופר הכל היה פטור במקצת נמי יפטר צמנו דאי בעי כפר הכל ומיהו בטענות כפירה אפילו במקום שזיכור להעניז פטור בגזירת הכתוב הוא והשתא ניחא הדין דכל הנשבעין דקאמר מתוך שיכול לומר להדי' יכול לומר נאנסו אע"ג דלא נמי גמור דהאי חשבו העוה והאי לא חשבו דבהאי ידע ובהאי לא ידע מכל מקום מדמה ליה למגו דלעיל דהוא נמי לאו מגו הוא דניחא ליה למימר טפי שכרתיך וגמתי לך שכרך דחושבו טועה משום דטרוד צפועליו ולא כמשקר צמוד ממאי דניחא לא שכרתיך מעולם דליכא למיתלי צטרוד צפועליו והיה דח"ה (ב"מ דף 15:) גבי הנהו עמי דאכלי חושלי צנהדרעא דיכול לטעון עד כדי דמיהם צמנו שיכול לומר לקוחים הן צדי ובפ"ב דכתובות (דף 15:) גבי שדה זה של אצין היה ולקחתיו ממנו דאפילו טענו הן שיהי של אצין אלא שאין לו עדים מהימן לומר לקחתיו צמנו שיכול לומר לא היה של אצין מעולם אע"ג דבהאי ידע ובהאי לא ידע לא דמי למידי דכפירה דלכפור דאי אינו מעיז צמדי דידע ביה חצריה והנהו דהתם לאו מידי דכפירה נינהו ומיהו היא דהשואל קשה לפירוש דמשמע דר' חייב צ"י יוסף נמי צע"י הודאה צדדי נאנסו דמוקי רישא בתרתי וסיפא בתלתא אס לא נאמר סוגיא דהתם לא כר' חייב צר אלא ולא כר' חייב צ"י יוסף וא"ת למאן דצע"י שלש פרות דכפירה צמנו דאי בעי אמר נאנסו אה"י דכפירה וי"ל כגון דהיא דכפירה קמן וא"ת דליפטריה צמנו דאי בעי מודה בה ואה"י דטען דמתה צפשיעה יכפור ובאידך נאנסה דהשתא ה"ל בזהיא דמודה בה הילך ופטור משצוה לאו פירכא היא דאם הילך הוא א"כ ה"ל כופר הכל ואין אדם מעיז אי נמי כגון דהיא דקיימא קמן עדיפא ואין רואה להדות בה ואין להקשות יא נאמן צמנו דאי בעי אמר להד"ס נמי אה"י דנאנסו דכ"ש כל הנשבעים (שעו"ט דף 3: ושם) משני לה דלפקיד ליה בשטר: חזקתא אין ארם מעיז. הכל מפורש כמה מקומות:

עירוב פרשיות. פסוק שהוא מפרשה אחרת נמערב צו שאינו מקומו דהאי כי הוא זה צאם כסף מלוהי' הוה ליה למכתביה דהתם קאי דאילו בזה פרשתא דפקדון בלא הודאה במקצת מחייב: ומאי שנה מלוה. דעקרינן לקרא מדוכתיה ומוקמינן ליה עלה: **דכדכא דאמר רבה.** אין אדם מעיז פניו צפני זה שצוה לו טובה הלכך היכא דכפר הכל פטור משצוה דאי לאו קושטא צדדיה לא הוה מצי למכפר ביה והיכא דמודה מקצת כבולה צע"י למכפריה והא דלא כפריה משום דאין אדם מעיז: **אבל בפקדון.** דאין כאן טובה: **מע"ז ומע"ז.** הלכך אפי' כפר כבולה רמיא רחמנא שצוה עליה: **צריכין**

תבע לי בבוליה אישתמיט לי מיהא השתא אדהו לי זווי ופרענא הלכך רמא רחמנא שבועה עילויה כי היכי דלודי ליה בבוליה וגבי מלוה הוא דאיכא למימר הכי אבל גבי פקדון מעיז ומע"ז תני רמי בר חמא ארבעה שומרינן

בתרתי וסיפא בתלת משמע דלא מחייב שצוה אלא א"כ יש חדא דקמודה והתם כר"י חייב דר' יוסף מדקאמר בתר הכי ולרמי בר חמא אלמא דלא מחייב רבי חייב דר' יוסף בלא הודאה מקצת אלמא לא עקר לגמרי כי הוא זה מפקדון ועוד דכמה משניות משמע דלא מתחייב בפקדון אלא צמודה מקצת כי הוה דשצוה (דף 3: ושם) ובהניחין (גיטין דף 9: ושם) גבי שני כיסין קשורים נאלצת לי דמחייבין מודה מקצת ופטרין כופר הכל אע"ג שלא עשה לו שום טובה וזכרין שני דכחצות (דף 9: ושם) ובשצוה דדיינים (שעו"ט דף 3: ושם) פטרין מנה לאצין בדי והאכלתיו פרס צמנו דאי בעי כופר הכל משום דצמנו מעיז ולפירוש הקונטרס אדרבה כופר הכל ה"ל לחיוב התם וכן צ"ל ד"מ (דף 7:) בשמעמא דהילך גבי סלעין דנרין ומפרש ר"ת דה"ק דכי כתיב כי הוא זה אמל"ה נמי הוא דכתיב דענין הודאה צדדי שצוה דכפירה והכי נמי צעין הודאה צדדי שצוה דנאנסו אבל כפירה לא צעין בזהיא דנאנסו ובאותו ענין דקאי כי הוא זה אמל"ה קאי נמי אפקדון וכי היכי דמלוה מחייב אשמי פרות לחוד חדא דהודאה וחדא דכפירה מחייב נמי אפקדון אשמי פרות חדא דהודאה וחדא דנאנסו ואלא רבי חייב דר' אבא ורמי בר חמא צעו שלש פרות חדא דהודאה וחדא דכפירה וחדא דנאנסו דכי הוא זה אפקדון דוקא כתיב ולא אמל"ה והא דבעיא כפירה והודאה צמא צמא מצינו ילפינן מפקדון אע"ג דלענין שלשה ומומחין לא ילפינן מלוה מפקדון במסכת סנהדרין (דף 3: ושם) למאן דלית ליה עירוב פרשיות לענין מודה מקצת מסתבר למילף טפי והוא הדין דבפקדון מחייב כפירה והודאה לחוד בלא נאנסו ואלא כופר הכל פטור לכ"ע בכל מקום אפילו במקום ליה פשטיה דקרא לאצורכי כי הוא זה צדדי נאנסו ולא נאנסו צדדי כי הוא זה אבל כופר הכל פטור לכ"ע בכל מקום אפילו במקום שיכול להעניז בגזירת הכתוב הוא כי הוא זה דוקא ולא כופר הכל והא דקאמר מ"ש מלוה מפרש ר"ת מאי טעמא דמלוה פירוש [מאן] טעמא דמודה מקצת חייב ולא מהימן צמנו דאי בעי כפר הכל והו"י כי הוא דסוף כל הנשבעין (שעו"ט דף 3: ושם) גבי נשבעין שלא בטענה דקאמר מאי שנה הני ופירוש מאי טעמא דהני ומה שכתוב בספרים גבי מלוה הוא דאיכא למימר הכי אבל בפקדון מעיז ומעיז לא גריס ליה רבינו תם ובספרים ישנים ליתא והא דקאמר ב"מ (דף 3: ושם) גבי המפקיד אלא חזירו בשטר אילו אמר נאנסו לאו שצוה צע"י דמשמע דנאנסו לחוד בלא הודאה כלל מחייב שצוה אור"ת דהיא שצוה דרצון שנתקנה קודם שצוה היסת כי הנהו דפרק הכותב (כתובות דף 15:) הפוגמת כתובתה ואיך דסבר רמי בר חמא שצוה דאוריתא ומסיק אלא מדברין והא דמתן בפרק השואל (ב"מ דף 15:) זה אומר שאולה זה אומר שכורה ישבע ופרץ בגמר ואמאי מה שטענו לא הודה לו והך פירכא ליתא אליבא דר' צמנו דמוקמה התם ממני אליבא דכ"ש עסק שצוה ציניהם וירשא וקראי וסיפא בתלת או רישא בתלת וסיפא צאצב ויש כאן מה שטענו הודה לו אלא לצד הוגא ורב יהודה פריך דליכא אלא הך דשאלה ושכירות ומשני ע"י גלגול דכדרכה מתה היא שצוה נמי מדברין דמלאויתא לא מחייב כיון דאין כאן הודאה ומיהו צין לפ"ה וצין לפ"י ר"ת קשה מהא דאמרין צ"י כל הנשבעין (שעו"ט דף 3: ושם) דאם שכרו בלא עדים מתוך שיכול לומר לא שכרתיך מעולם יכול לומר שכרתיך ומתני לך שכרך ופרץ אלא שצוה שומרים דחייב רחמנא היכי משכחת לה מתוך שיכול לומר להדי' יכול לומר נאנסו והשתא לפירוש ר"ת אה"י קאי אי אה"י דהודאה קאי אי אמר לא היו דברים מעולם א"כ היה כופר הכל ואין זה מגו דאל"כ ליפרוך אבל מודה מקצת דליפטר צמנו דאי בעי כופר הכל ואי אה"י דנאנסו קאי כי קאמר נמי להד"ס מחייב שצוה כיון דאיכא כפירה והודאה ולפי' הקונטרס נמי דליכא הודאה כי אמר אה"י דנאנסו נמי להד"ס צע"י שצוה דהא מחייב שצוה בפקדון אכופר הכל ואי הוה אמרינן דלצ"י יוחנן ולרמי בר חמא לא מחייב אפקדון אכפירה והודאה בלא נאנסו הוה ניחא דפרקי לה התם אבל לא יתכן כלל דע"כ על כפירה והודאה לחוד מחייב אפילו אפקדון דממוכה צמניות טובא בזהיא דסלע הלימתי ומנורה ועשר גפנים ואע"ג דמוקמינן ממניחין דהשואל כמה פרות אע"ג דלא מתני צמחני' הנהו לא מסתבר לאוקמי הכי וכן בהלואה דילפינן מפקדון גבי סלעים דנרין ובשצוה גבי סלע הלימתי ונראה כפירוש ר"ב"א דמפרש כי כתיב כי הוא זה אמל"ה הוא דכתיב והלכך בפקדון נמי לא מוקמינן ליה אלא בטענה דשייכא במלוה דהיינו בכפירה והודאה אבל טענה נאנסו לא והכי קאמר מאי שנה טענה דשייכא במלוה מטענה נאנסו ומסיק דכדכא וגבי מלוה הוא דאיכא למימר הכי כלומר בטענה השייכא במלוה כגון כפירה והודאה דאין מעיז פניו לכפור צמדי דידע דה חצריה אבל בפקדון כלומר טענה השייכא בפקדון כגון נאנסו דלא ידע ביה חצריה מעיז ומעיז ומחייב בלא הודאה דאם כופר הכל היה פטור במקצת נמי יפטר צמנו דאי בעי כפר הכל ומיהו בטענות כפירה אפילו במקום שזיכור להעניז פטור בגזירת הכתוב הוא והשתא ניחא הדין דכל הנשבעין דקאמר מתוך שיכול לומר להדי' יכול לומר נאנסו אע"ג דלא נמי גמור דהאי חשבו העוה והאי לא חשבו דבהאי ידע ובהאי לא ידע מכל מקום מדמה ליה למגו דלעיל דהוא נמי לאו מגו הוא דניחא ליה למימר טפי שכרתיך וגמתי לך שכרך דחושבו טועה משום דטרוד צפועליו ולא כמשקר צמוד ממאי דניחא לא שכרתיך מעולם דליכא למיתלי צטרוד צפועליו והיה דח"ה (ב"מ דף 15:) גבי הנהו עמי דאכלי חושלי צנהדרעא דיכול לטעון עד כדי דמיהם צמנו שיכול לומר לקוחים הן צדי ובפ"ב דכתובות (דף 15:) גבי שדה זה של אצין היה ולקחתיו ממנו דאפילו טענו הן שיהי של אצין אלא שאין לו עדים מהימן לומר לקחתיו צמנו שיכול לומר לא היה של אצין מעולם אע"ג דבהאי ידע ובהאי לא ידע לא דמי למידי דכפירה דלכפור דאי אינו מעיז צמדי דידע ביה חצריה והנהו דהתם לאו מידי דכפירה נינהו ומיהו היא דהשואל קשה לפירוש דמשמע דר' חייב צ"י יוסף נמי צע"י הודאה צדדי נאנסו דמוקי רישא בתרתי וסיפא בתלתא אס לא נאמר סוגיא דהתם לא כר' חייב צר אלא ולא כר' חייב צ"י יוסף וא"ת למאן דצע"י שלש פרות דכפירה צמנו דאי בעי אמר נאנסו אה"י דכפירה וי"ל כגון דהיא דכפירה קמן וא"ת דליפטריה צמנו דאי בעי מודה בה ואה"י דטען דמתה צפשיעה יכפור ובאידך נאנסה דהשתא ה"ל בזהיא דמודה בה הילך ופטור משצוה לאו פירכא היא דאם הילך הוא א"כ ה"ל כופר הכל ואין אדם מעיז אי נמי כגון דהיא דקיימא קמן עדיפא ואין רואה להדות בה ואין להקשות יא נאמן צמנו דאי בעי אמר להד"ס נמי אה"י דנאנסו דכ"ש כל הנשבעים (שעו"ט דף 3: ושם) משני לה דלפקיד ליה בשטר: חזקתא אין ארם מעיז. הכל מפורש כמה מקומות:

א) [סנהדרין 3: 3]
ב) שצוה מ"ז: ב"מ ג. ה:
ג) כחצות י"מ. גיטין נא:
ד) ב"מ ה: נא. (1) [שמות כב, 8] (2) [ל"ל טו:] וממנואר שם צמנו" ד"ה ומודה ר"י:

תורה אור השלם

1. על כל דבר פשע על שור על חמור על שד על שלמה על כל אבדה אשר יאמר כי הוא זה עד האלהים יבא דבר שניהם אשר ירשיעו אלהים יושלם שנים לרעה: שמות כב ח

רבינו חננאל

עירוב פרשיות כתוב כאן ובי בתיב כי הוא זה אמל"ה הוא דבתיב. פי' בקוננו דפסקו זה דכי הוא זה מפרשה אחרת דבואם כסף מלוה את עמי הוה ליה למיכתב דהתם קאי דאי בזה פרשתא דפקדון בלא הודאה במקצת נמי מחייב וטעמא דעקרינן ליה מדוכתא דממסקין ומ"ש מלוה כדרכה דאין אדם מעיז פניו לכן כופר הכל פטור אבל בפקדון שלא עשה לו טובה מעיז ומעיז הלכך אפי' כופר הכל חייב וקשה דכ"ש סנהדרין (דף 3: ושם) משמע דאפילו למ"ד עירוב פרשיות כתוב כאן לא עקרינן ליה לגמרי מפקדון לענין שלשה ומומחין ומיהו יש לדמות דלענין מודה מקצת דאיכא טעמא עקרינן ליה מפקדון לגמרי אבל לענין שלשה ומומחין דליכא טעמא קאי אחריותא אבל קשה דכפרה השול"ל (ב"מ דף 15:) גבי הא דמוקי ממניחין דהתם כש"ש עסק שצוה ציניהם ומוקי רישא בתרתי וסיפא בתלת משמע דלא מחייב שצוה אלא א"כ יש חדא דקמודה והתם כר"י חייב דר' יוסף מדקאמר בתר הכי ולרמי בר חמא אלמא דלא מחייב רבי חייב דר' יוסף בלא הודאה מקצת אלמא לא עקר לגמרי כי הוא זה מפקדון ועוד דכמה משניות משמע דלא מתחייב בפקדון אלא צמודה מקצת כי הוה דשצוה (דף 3: ושם) ובהניחין (גיטין דף 9: ושם) גבי שני כיסין קשורים נאלצת לי דמחייבין מודה מקצת ופטרין כופר הכל אע"ג שלא עשה לו שום טובה וזכרין שני דכחצות (דף 9: ושם) ובשצוה דדיינים (שעו"ט דף 3: ושם) פטרין מנה לאצין בדי והאכלתיו פרס צמנו דאי בעי כופר הכל משום דצמנו מעיז ולפירוש הקונטרס אדרבה כופר הכל ה"ל לחיוב התם וכן צ"ל ד"מ (דף 7:) בשמעמא דהילך גבי סלעין דנרין ומפרש ר"ת דה"ק דכי כתיב כי הוא זה אמל"ה נמי הוא דכתיב דענין הודאה צדדי שצוה דכפירה והכי נמי צעין הודאה צדדי שצוה דנאנסו אבל כפירה לא צעין בזהיא דנאנסו ובאותו ענין דקאי כי הוא זה אמל"ה קאי נמי אפקדון וכי היכי דמלוה מחייב אשמי פרות לחוד חדא דהודאה וחדא דכפירה מחייב נמי אפקדון אשמי פרות חדא דהודאה וחדא דנאנסו ואלא רבי חייב דר' אבא ורמי בר חמא צעו שלש פרות חדא דהודאה וחדא דכפירה וחדא דנאנסו דכי הוא זה אפקדון דוקא כתיב ולא אמל"ה והא דבעיא כפירה והודאה צמא צמא מצינו ילפינן מפקדון אע"ג דלענין שלשה ומומחין לא ילפינן מלוה מפקדון במסכת סנהדרין (דף 3: ושם) למאן דלית ליה עירוב פרשיות לענין מודה מקצת מסתבר למילף טפי והוא הדין דבפקדון מחייב כפירה והודאה לחוד בלא נאנסו ואלא כופר הכל פטור לכ"ע בכל מקום אפילו במקום ליה פשטיה דקרא לאצורכי כי הוא זה צדדי נאנסו ולא נאנסו צדדי כי הוא זה אבל כופר הכל פטור לכ"ע בכל מקום אפילו במקום שיכול להעניז בגזירת הכתוב הוא כי הוא זה דוקא ולא כופר הכל והא דקאמר מ"ש מלוה מפרש ר"ת מאי טעמא דמלוה פירוש [מאן] טעמא דמודה מקצת חייב ולא מהימן צמנו דאי בעי כפר הכל והו"י כי הוא דסוף כל הנשבעין (שעו"ט דף 3: ושם) גבי נשבעין שלא בטענה דקאמר מאי שנה הני ופירוש מאי טעמא דהני ומה שכתוב בספרים גבי מלוה הוא דאיכא למימר הכי אבל בפקדון מעיז ומעיז לא גריס ליה רבינו תם ובספרים ישנים ליתא והא דקאמר ב"מ (דף 3: ושם) גבי המפקיד אלא חזירו בשטר אילו אמר נאנסו לאו שצוה צע"י דמשמע דנאנסו לחוד בלא הודאה כלל מחייב שצוה אור"ת דהיא שצוה דרצון שנתקנה קודם שצוה היסת כי הנהו דפרק הכותב (כתובות דף 15:) הפוגמת כתובתה ואיך דסבר רמי בר חמא שצוה דאוריתא ומסיק אלא מדברין והא דמתן בפרק השואל (ב"מ דף 15:) זה אומר שאולה זה אומר שכורה ישבע ופרץ בגמר ואמאי מה שטענו לא הודה לו והך פירכא ליתא אליבא דר' צמנו דמוקמה התם ממני אליבא דכ"ש עסק שצוה ציניהם וירשא וקראי וסיפא בתלת או רישא בתלת וסיפא צאצב ויש כאן מה שטענו הודה לו אלא לצד הוגא ורב יהודה פריך דליכא אלא הך דשאלה ושכירות ומשני ע"י גלגול דכדרכה מתה היא שצוה נמי מדברין דמלאויתא לא מחייב כיון דאין כאן הודאה ומיהו צין לפ"ה וצין לפ"י ר"ת קשה מהא דאמרין צ"י כל הנשבעין (שעו"ט דף 3: ושם) דאם שכרו בלא עדים מתוך שיכול לומר לא שכרתיך מעולם יכול לומר שכרתיך ומתני לך שכרך ופרץ אלא שצוה שומרים דחייב רחמנא היכי משכחת לה מתוך שיכול לומר להדי' יכול לומר נאנסו והשתא לפירוש ר"ת אה"י קאי אי אה"י דהודאה קאי אי אמר לא היו דברים מעולם א"כ היה כופר הכל ואין זה מגו דאל"כ ליפרוך אבל מודה מקצת דליפטר צמנו דאי בעי כופר הכל ואי אה"י דנאנסו קאי כי קאמר נמי להד"ס מחייב שצוה כיון דאיכא כפירה והודאה ולפי' הקונטרס נמי דליכא הודאה כי אמר אה"י דנאנסו נמי להד"ס צע"י שצוה דהא מחייב שצוה בפקדון אכופר הכל ואי הוה אמרינן דלצ"י יוחנן ולרמי בר חמא לא מחייב אפקדון אכפירה והודאה בלא נאנסו הוה ניחא דפרקי לה התם אבל לא יתכן כלל דע"כ על כפירה והודאה לחוד מחייב אפילו אפקדון דממוכה צמניות טובא בזהיא דסלע הלימתי ומנורה ועשר גפנים ואע"ג דמוקמינן ממניחין דהשואל כמה פרות אע"ג דלא מתני צמחני' הנהו לא מסתבר לאוקמי הכי וכן בהלואה דילפינן מפקדון גבי סלעים דנרין ובשצוה גבי סלע הלימתי ונראה כפירוש ר"ב"א דמפרש כי כתיב כי הוא זה אמל"ה הוא דכתיב והלכך בפקדון נמי לא מוקמינן ליה אלא בטענה דשייכא במלוה דהיינו בכפירה והודאה אבל טענה נאנסו לא והכי קאמר מאי שנה טענה דשייכא במלוה מטענה נאנסו ומסיק דכדכא וגבי מלוה הוא דאיכא למימר הכי כלומר בטענה השייכא במלוה כגון כפירה והודאה דאין מעיז פניו לכפור צמדי דידע דה חצריה אבל בפקדון כלומר טענה השייכא בפקדון כגון נאנסו דלא ידע ביה חצריה מעיז ומעיז ומחייב בלא הודאה דאם כופר הכל היה פטור במקצת נמי יפטר צמנו דאי בעי כפר הכל ומיהו בטענות כפירה אפילו במקום שזיכור להעניז פטור בגזירת הכתוב הוא והשתא ניחא הדין דכל הנשבעין דקאמר מתוך שיכול לומר להדי' יכול לומר נאנסו אע"ג דלא נמי גמור דהאי חשבו העוה והאי לא חשבו דבהאי ידע ובהאי לא ידע מכל מקום מדמה ליה למגו דלעיל דהוא נמי לאו מגו הוא דניחא ליה למימר טפי שכרתיך וגמתי לך שכרך דחושבו טועה משום דטרוד צפועליו ולא כמשקר צמוד ממאי דניחא לא שכרתיך מעולם דליכא למיתלי צטרוד צפועליו והיה דח"ה (ב"מ דף 15:) גבי הנהו עמי דאכלי חושלי צנהדרעא דיכול לטעון עד כדי דמיהם צמנו שיכול לומר לקוחים הן צדי ובפ"ב דכתובות (דף 15:) גבי שדה זה של אצין היה ולקחתיו ממנו דאפילו טענו הן שיהי של אצין אלא שאין לו עדים מהימן לומר לקחתיו צמנו שיכול לומר לא היה של אצין מעולם אע"ג דבהאי ידע ובהאי לא ידע לא דמי למידי דכפירה דלכפור דאי אינו מעיז צמדי דידע ביה חצריה והנהו דהתם לאו מידי דכפירה נינהו ומיהו היא דהשואל קשה לפירוש דמשמע דר' חייב צ"י יוסף נמי צע"י הודאה צדדי נאנסו דמוקי רישא בתרתי וסיפא בתלתא אס לא נאמר סוגיא דהתם לא כר' חייב צר אלא ולא כר' חייב צ"י יוסף וא"ת למאן דצע"י שלש פרות דכפירה צמנו דאי בעי אמר נאנסו אה"י דכפירה וי"ל כגון דהיא דכפירה קמן וא"ת דליפטריה צמנו דאי בעי מודה בה ואה"י דטען דמתה צפשיעה יכפור ובאידך נאנסה דהשתא ה"ל בזהיא דמודה בה הילך ופטור משצוה לאו פירכא היא דאם הילך הוא א"כ ה"ל כופר הכל ואין אדם מעיז אי נמי כגון דהיא דקיימא קמן עדיפא ואין רואה להדות בה ואין להקשות יא נאמן צמנו דאי בעי אמר להד"ס נמי אה"י דנאנסו דכ"ש כל הנשבעים (שעו"ט דף 3: ושם) משני לה דלפקיד ליה בשטר: חזקתא אין ארם מעיז. הכל מפורש כמה מקומות: